

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[Collection Mythologiae libri decem, Francfort, André Wechel, 1581](#)[Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre IX](#)[Item Mythologia, Francfort, 1581 - IX, 05 : De Rhea](#)

Mythologia, Francfort, 1581 - IX, 05 : De Rhea

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Francfort, 1581 - X \[130\] : De Rhea](#)

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre IX

Ce document est une version augmentée de :

[Mythologia, Venise, 1567 - IX, 05 : De Rhea](#)

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre IX

[Mythologie, Paris, 1627 - IX, 06 : De Rhee](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre IX

[Mythologie, Lyon, 1612 - IX, 05 : De Rhee](#) est une traduction de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la noticeÉquipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener Digitalisierungszentrum (MDZ).

Présentation du document

PublicationFrancfort, André Wechel, 1581

ExemplaireRegensburg (Allemagne), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307

Formatin-8

langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Paginationp. 965-975

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses [Rhéa](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 25/11/2024

ribus. At Lucianus in astrologia sensit animū Bellerophontis ad sublimium rerum speculationem elatum equum fuisse creditum alatum, atq; ita rem fabulis inuolutam. Alij ad astronomicas rationes hæc ipsa quæ de physicis dicta sunt, transtulerunt, eaq; fieri inquirunt pro viribus astrorum, quas cum prior Bellerophon deprehendisset, dictus est in cælum ascendisse. Alij dixerunt Bellerophontem à Pegaso alato vectum Chimæram interemisse, quia is celetem prior inuenit & frenum, ut ait Pindari interpres: sicuti bigarum inuentor fuit Castor, quadrigas Erichthonius Athenientis inuenit. Dictus est is equus alatus, ut voluerunt quidam, nauigium, cum ille prior omnium inuenerit nauigare classe, atq; ordinem classis instruendæ, cum vela & remi alæ sint nauigiorum. Hic igitur nauali prælio Solymis populis bellicosis superatis, quos leonibus similes dixerunt poete, Amazonibus arma intulit, quas per loca difficilia & montosa peragrans captas vocarunt. Insidias porro quas Iobates è lectissimis iuuenibus illi parauerat redeunti, caudam serpentis vocarunt. At de Bellerophonte satis, nunc de Rhea dicamus.

De Rhea. CAP. V.

RHEAM scripsit Hesiodus in Theogonia Terræ & Cœli fuisse filiam, cum ita de filiis Terræ loquitur:

Οὐρανῶ θ' ἄνηθέσσι τέκ' ἠ' κλειρόν βαθυδίπλω,
Κοῖον τε, κρήϊόν θ', ἔ' πῶδ' ἰοτά τ' ἰ' ἀπειρόν τε,
Θείαν τε, ἔ' ἄαν τε, Θέμιν τε, Μνημοσύνην τε.

*Oceanum peperit Cæla conuulsa profundum,
Cœniam, Cœcumq; Hyperionam, Iapetumq;
Thiamq; Rheamq; Themimq; Mnemosinamq;*

At Orpheus in hymnis Rheam primam omnium à Deo factā fuisse inquit, quem Protogonū appellat, cum ita inquit:

Πόττα Ρ' ἴα, θύοκτιρ πολυμέρφι πρωτογόιοι.

O Rhea Protogoni genitoris filia summi.

Quæ cum fuisset postea Saturni vxor credita, ita de illa scripsit idem Orpheus:

Πίντιμ', ἀγλαόμερφι, κρόνυ εύμαιτρε μάκωρα,
Saturni felix coniux, cui splendida forma est.

Ex hac idem poeta terram, & mare, & cælum, & ventos genitos fuisse tradidit, quæ Deorum & hominum parens appellata est, ut patet in his carminibus eiusdem Orphei:

μη κερ μιν τε θιωσ, ηδ' αθητην απρωπων
 (α του γαρ χει γαια χει υρειοι διαισ υπερθωσ,
 χει πινυε, πνοιαι τε) φιλοδρωσ, αειρομορφη.

Mater Divorum pariter, materque Virorum:

Ex te terra parens frugum, calumque profundum,

Et mare cum ventis: veloci percita cursu.

Hanc ipsam Iouis fuisse matrem testatur Callimachus ita in hymno in Iovem:

εσ δ' α παροισιη ρ' ειη τεκος, ηχι μαλιστα
 εσχεσ θρασ γαμοισι πεδυσκαπτε.

*Nam te in Parrhasia peperit Rhea, sunt tibi colles
 Arboribus tectis frondosis.*

Fabulati sunt hanc Deorum matrem à quatuor leonibus in curru vehi solitam, & corona turrata coronari, cuius in manibus sceptrum addiderunt, & sacerdotes tympana αταη: pullabant, & Corybantes armati circumstabant incedentem, circa quam erant feræ permultæ, quarum mater credita est, ut inquit Lucretius libro tertio:

Quare magna Deum mater, materque ferarum,

Et nostri genitrix hac dicta est corporis una.

Hanc veteres Oratum docti cecinere poeta

Sedibus in curru biungos agitare leones.

Hanc Deam primam fuisse crediderunt, quæ vrbes condidit, & turres ad defensionem excogitavit. quare ita scripsit Virgilius libro decimo:

Alma parens Idaea Deum, cui Dindyma cordis,

Turrigenaque vrbes, biungiq; ad frana leones.

Tympanum illi præterea tribuerunt, quod pullabatur in sacris, & a castratis sacerdotibus colebatur cum magno tymbanum cornicinumque strepitu. Illud autem factum fuit ob Atyos memotiam Phrygij pueri, qui cum à Rhea amaretur, neque tamen eius desiderio vellet satisfacere, perpetuam virginitatem se servaturum pollicitus est. At cum eam non servasset, à Rhea in furorem percitus seipsum euitavit, atque sacerdotem illi Dææ, cui fidem violauerat, dicavit. Alij dicunt Atyum fuisse eius Dææ sacerdotem ab illa Dea sacrificiis præfectum illa lege ut perpetuam castitatem servaret: sed postea promissum parum memor Sangaridem nympham compressit, è qua Lydum, qui Lydiæ nomen dedit, & Tyrrhæum, a quo vocantur

est Tyrrhenia, suscepit, ut ait Dorotheus Corinthius in historiis. at Dea irata furorem immisit Atyi, qui sibi testes execuit, violentas etiam manus iugulo illaturus, nisi Dea miserta in pinum arborem sibi consecratam conuertisset. Alij tamen ex Hercule & Iole Tyrrhenum & Atyum prædictum esse natos maluerunt, ut scripsit Solstratus in secundo introductionis historiarum fabulosarum. quare non mirum est si propter antiquitatem suscepti argumenti vel ego quoque ipse à me dissentio, cum variorum scriptorum opiniones in variis locis sim secutus. Inde verò mansit ea consuetudo, ut à Gallis vocatis sacerdotibus muliebri habitu indutis Rhea coleretur, ut testatur Lucianus in Dea Syria. idcirco, quòd vterentur tympanis in eius sacris, ita de illa scripsit Orpheus in hymnis:

τυμπανὸν ἔπει, φίλαις ῥομανίαι, χαλκῶκερσι κέρη.

Tympana quædam mulcent, tinnitibusque acuti.

Sic & Ovidius libro primo de Ponto:

Ante Deum matrem cornu tibi cem adunco

Cum canis, exigna quis spiræ araneget?

Huic Dæx pinus arbor sacrata fuit, quòd in eam arborem denique Atyum ab illa amatum, mutatum fuisse credunt, ut testatur Ovidius libro decimo Metamorph. in his:

Et succincta comas, hirsutaque vertice pinus,

Grata Deum matri, siquidem Cybeleius Atyi

Exiit hac hominem, truncoque induruit illo.

At enim pinu postea coronatis sacerdotibus, sacrificare mos fuit per aliquod tempus. Alij fabulati sunt Iouem per somnū in terram semen profudisse, ex quo terræ cōceptu Genium humana figura, sed ambiguo sexu produsse in lucem Agdistē appellatū, cui Dij virilē partē execuerunt, è qua deiecta nata est amygdalus, cuius fructus decerpens Sāgarij fluminis filia in sinu addidit: at illis evanescentibus, puella grauida facta mox enixa est puerum, qui cum depositus fuisset in sylua, & à cæpta educatus, forma crevit multo humana præstantiore. eius amore mirò captus est Agdistes cum adoleuisset, q̄ cum Pessinuntis regis filiā esset ducturus, à superueniente Agdiste tantus furor immisus est, ut non Attes solum, sed etiā socer sibi pudenda præciderint. quare Rhea ob formam illum sibi sacerdotem Gallum asciuit, ut ait Pausanias in rebus Achaiconū. Huiusce Dæx famuli & Curetes & Corybætes vocati sunt: nam cum insaniam, ac beluinitatem

quandam rabiem imitarentur, vocati sunt Corybantes à iaciendis capitibus infanorum more. Hi dicti sunt etiam Galli, à Gallo fluvio Phrygiæ, cuius hausta aqua vertebantur in furorem, atq; testa se castrabant. Quamuis alij ita vocatos censuerint, quia dæmones essent, qui furorem immitterent. Fiebant autem huius Dæz sacrificia die nono Junæ, ut innuit Nicander in Alexipharm. cum magna vociferatione:

ἢ ἄτι κερτεφέρος ζάκορος βομίστρια ῥ' εἴνε
 εἰνάδι λαφόριε π' ἰνυχρίμπησα καλθύβοις,
 μακρὸν ἰπιμφοῶα γλώσση θρόον' οἱ δ' ἐπρήξαι,
 ἰδάνης ριγυλόν ὄτ' εἰσπίωσιν ὑλαγμόν.
*Vtique Rheæ matris olim diuina sacerdos
 Ipsa diu luna iam nona luce propinquat,
 Clamoremque altum tollit: per densa cœlesti
 Diffugiunt, postquam ceperunt auribus ipsæ
 Idea matris horrendos forte violatus.*

Quo tempore cum Dæz imagine asino imposita sacerdoes obire vicos mendicantes consueverunt cum tympano illi Dæz sacrato, quo metu ac reuerentia Dæz quasi præsentis vel à nolentibus extorquerent victui necessaria, cum imaginem scutum famis vocet, ac sitis, ut patet in iambis fabulosis Gabrielæ, qui ita scripsit per iocum:

τὰ μαιε ἀγροταίε εἰς τὸ κοινὸν ἰπεῖσθε
 εἶνε τις ὑκ βύμειρος, ἀλλὰ δὴν δ' αἰμῶν,
 ὄστις φέρη πλωχοῖσι καὶ πιεύροισι
 πείνης σάκος, δ' ἴψη τε, καὶ κακῆς τέχνης.
 ὕπτι δ' ἰ κύκλω πᾶσαν ἐξ ἰθὺς κώμῳ
 πῶν ἰέντα ἔλασον, τίς γὰρ ἀγροίκων
 ὑκ οἶδε Α' πῖν ἄλυκόν ὡς ἰπερώδη;
 τίς ὑκ ἀπυρχᾶς δαυρίων τε καὶ σίτων,
 ἀγρῶ φέρον δίδωσι τυμπάνῳ ῥ' εἴνε.
*Communis emptus est asellus à Gallis
 Præstatoribus miser, parum felix,
 Scutum ut ferat famis sitis que mendicis
 His & dolosis, artus & mala & asæ.
 Villas vagantes qualibet, velut mos est,
 Dixere: rusticum qui est lateat laesus
 Quem pulcher Attus, atque ut est u excisus?
 Qui tritici, leguminumque non Rheæ*

De tyranno puto primitias prabens?

Fuit enim antiquorum consuetudo sacerdotum multorum ut per vicos vagaretur, ac victum in honorem quorundam Deorum colligerent à Cleobulo Lindio primùm instituta, cum victus è templo non suppeteret: qualis fuit mos etiam Coronistanum vocatorum sacerdotum, de quo ita mentionem fecit Phœnix Colophonius poeta Iambicus in his:

ἰθλοὶ, κορώνη χεῖρα πρόσδοτα κριθῶν,
 τῆ παιδίτῃ Ἀπόλλωνος, ἢ λίκος πυρῶν,
 ἢ ἄρτον, ἢ ἡμαῖθον, ἢ ὅτι τις χρῆξί.
 δὲ ὅτ' ὦ γὰρ αἰ τῶν τις ἔκαστος οὐ χερσὶν
 ἔχει κορώνη· καὶ ἄλλα λήψεται χόνδρον.
 φιλή γὰρ αὐτὴ πάγχυ ταῦτα δαίνουσαι.
 ὅτ' ἴω ἄλασε δῖες, αὐτὴ κηρίον δῶσε.
 αἰ παῖ κορώνη κληῖνι πλῆτρε ἠκούσε
 καὶ τῆ κορώνη παρθένος φέρει σῦκα.
 θιοί, γίνονται μὲν ἀπειμῆτος ἢ κέρη,
 κερφίδος ἀνδρα κόινεμας ὀνίξιυροι
 καὶ τῶ γέροντι πατρὶ κῆρον εἰς χεῖρας,
 καὶ μνηστὶ κέρη εἰς τὰ γῦνα κατθέη
 εἶδος, τρέφειν γυναικὰ τοῖς καστυγῆτοισι.
 ἔγ' ὡ δὲ ὄκε πρόσθε φέρουσιν, ὄφθαλμοῦς
 ἀμείβομαι μύσσει πρὸς θύρας αἰθῶν
 καὶ δόντι καὶ μὴ δόντι πλείστα τῶν γῆ.

In quibus iambis patet quòd vagantes illi sacerdotes fingebāt Deam hisce muneribus vesci, quæ suis sacerdotibus offerebantur: cum ipsi præterea pro salute & incolumitate illorū precarentur, à quibus munera ipsi Deæ fuissent oblata. atq; non solum triticum, vel hordecum, vel cæteras huiusmodi fruges colligebant, sed quodcunq; illis commodum humanæ vitæ offerebatur. quorum carminum hæc est sententia:

*Boni, Corona tradite hordei manum,
 Vel tritici puella Apollinis sacri,
 Panemve sem merum, quod aut cuius placet.
 Date, o boni, quod quislibet manu tenet
 Vestrum Corona, nam saltem & chondrum capit,
 Libenter illa proorsus hisce vescitur.
 Ceram dabit rursus, saltem qui nunc dedit.
 Puer Coronam clare Plutus andijt.*

*Fetus Corona Virgo multas attulit,
 Dei, sit illa mox petenda ab omnibus,
 Et splendidum inueniat virum atq; diuitem.
 Mox filium patri seni det in manus,
 Matri puella ludat inter & genua,
 Simul sororemque educet cum fratribus.
 Ego pedes quo conferunt me & lumina
 Cedo, atq; Musis ad fores idem cano
 Non dantibus, sed plura dantibus simul.*

Vocabantur autem Matragyrtæ sacerdotes illi, qui in honorem matris Deum consimiliter pecuniam in templis colligebant, vel ad singulas domos accedentes; quod inuit Ouid. in lib. de Ponto:

*Et quis ita est aulax, et limine cogat abire
 Istantem Phariatinnula sistrâ manu?*

Significat vel nomen ipsum, quod in honorem matris Deum colligebant, cum *ματρη* matrem, *αγυρτην* prestigiatorum ac mendicorum significet. quare inquit Lucianus in *Æsculapio & Hercule*: *οὐδὲ πρὸς τὸ μισθὸν αἰσῆς ἀγυρτην*: Tu autem *herbarius es & mendicem*. fecit mentionem de hoc nomine Arist. etiam in tertio libro Rhetoricorum, qui locus cum ante nostrâ aetate legeretur deprauatus, Petri Victorij patricij Florentini ac viri clarissimi ingenio est integritati restitutus, ut mihi, cum essem Florentiæ, multis rationibus probarunt viri quidam eximie integritatis & eruditionis, atque in primis Vincentius Borghinus, vir omnium quos vnquam cognoui, multiplici rerum cognitione præstantissimus. horum grauium testium auctoritate commotus non potui non summo opere improbare M. Antonij cuiusdam Maioragij nescio impudentiam ne appellem, an exquisitam ambitionem; qui omni explicatione propè Aristotelicæ artis ipsius Victorij scriptis accepta, ut ex hisdem viris illustribus cognoui, ex hac emendatione elatus, mox alibi in Victorium ipsum non semel insuleauit, & per huius loci correctionem vitos omnes clarissimos suæ ætatis insectatus est: atque in primis Herimolaum Barbarum virum præstantissimum. Quasi verò maior gloria è maledictis in alios, quàm è bonitate splendoreq; explicationum possit comparari. Habebat Maioragius ante oculos Primi Comitissæ affinis sui modestiam & integritatem ad imitandum, qui Primus non solam est ob singularem erudi-

etuditionem non obscurum Mediolani ornamentum, sed etiam ob bonitatem, & animi moderationem. Ceterum quod in templis etiam pecunias colligerent in honorem eiusdem matris Deorum, facile patet ex his carminibus Ovidij:

Ante Deum matrem cornu tibi cen adunco

Cum canit, exiguus quis stiper ara neget?

Hæc eadem Dea vocata fuit varijs nominibus, nã & Proserpina, & Isis, & Cybele, & Idæa, & Berecynthia, & Tellus, & Rhea, & Vesta, & Pandora, & Phrygia, Pylæna, & Dindymena, & Pessinuntia à locis aliquando vel à causis vocata est. Fertur Rhea ubi Iouem in utero gestaret, atq; Saturni deuitaret prædictam crudelitatem, ad montem Thaumasiûm Arcadiæ peruenisse, qui mons fuit ab Hoplodamo, alijsque illius socijs Gigantibus in auxilium accitus, si fortè Saturnus illi vim inferre parauisset. Hic autem mons non procul distabat à Molosso flumine. Fama est Rheam in parte quadam Lycei peperisse, atq; in hoc monte deceptum fuisse Saturnum cum lapidem pro filio accepisset, cuius in iugo spelunca fuit quædam, in quam ingredi viris religio prohibebat, cum solis fœminis initiaturis sacris introire fas esset. Testatur Lucianus in Nigrino satis fuisse Phrygiæ tibiz sonû ad incitandos ad sacrificia Rhexæ sacerdotes, cum illo audito statim in furorẽ verti soliti essent. Neq; verò pinus solum sacrata fuit Deorû matri, vt diximus, sed etiam quercus, vt testatus est Apollodorus lib. 3. de Dijs. Et vitis, vt sensit Euphorion, quando quidẽ eius etiam effigiem è vite facere solebant. Atq; Titiz & Cylleno prius Milesij sacrificare cõsueuerunt, deinde Deorû matri, cuius Deæ ara frondibus quernis ornabatur, vt testatur Apollon. lib. 1. Argon. in his:

ῥωμὸν δ' αὖ χεράδου περινήσαν ἀμφὶ δὲ φύλλοις

στειλάμβροισι δρυϊνοῖσι θυηπολῆς ἰκέλοιστο,

μητέρα δινδύμιω πολυπόττιαι ἰγυρλίοντες,

ἰνναίτι τ' ἔφυγίης, τ' ἰτήνδ' ἀμα κυλληνόντε'

εἰ μῦθοι πολέων μαιρηγίπαι ἠδ' ἰπάριδροι

μητέρες ἰθαίης κεκλήσται, ἕσσοι ἴασσι

δάκτυλοι ἰδαῖοι κρηταῖοι ἕς ποτε νύμφη

Ἀχιλλῆα δικταῖαν ἀνὰ πώλις ἀμφοτέρησι

δραγαμένη γαῖης οἰαζίδου ἰβλάτῃσι.

Accumulant ara lapides, quam frondibus ornant

Querni, & facti operantes lauribus aram,

*Dindymeam matrem placida mox voce vocarunt,
Incola qua Phrygia est: Cyllenumq̄, Titiamaq̄,
Quis solum fatuus urbes, qui regna gubernant,
Matrem & Idaea comites dicuntur, & h̄dem
Dactyls Idas Cretes: quos Nymphæ creavit
Anchiale terram stringens Oëaxida agris
Ambabus manibus Dictæo proxima collis.*

Fuit autem Titias Heros indigena Cretensium, ut sensit Callistratus libro secundo Heracleæ: quem fabulati sunt Iouis fuisse filium, cum tamen Callimachus in Hecale illum maiorem partem Cimmerij Mariandyni filiorum tradiderit. ob huius felicitatem cum gens illa maximè res suas auxisset, illum postea Heroem fatis urbium præfectum existimari lege sæpserunt, ut inquit Theophanes, & Promachidas in ijs quæ scripsit de Heraclea. ἀπειρώθη γὰρ ὁ Τίτιος ἀπὸ Μαρριανδυνῶν, διὸς ὅτι μάλιστα τὸ ἴδιον ἐκείνοι νομίζουσι τι καὶ προσήκειαι πρὸς θύλαίμας. *inter Deos relatus est Titias à Mariandynis, quoniam per illum gens illa maximè aucta est, & ad felicitatem est perducta. atque de Rheæ tot dicta sunt.*

¶ Nunc sententiam antiquorum ex his eliciamus. Dicitum autem fuit modò physicas rationes naturæ & elementorum, modò vitæ rectè gubernandæ præcepta sub his fabulis fuisse ab antiquis implicata. sic enim ea quæ dicuntur de Rheæ, pertinent ad elementorum naturam. Quòd autem Rheæ terra sit, vel vis terræ quæ ad generationem rerum pertransit, facile patet ex eius parentibus, & ex illis quæ ita scribuntur ab Apollonio lib. 1. Argonaut.

Ἰνδία ἰσ αἰεὶ

ῥόμβω καὶ τυπάνω Ἰσλίω φρύγε ἰλάσονται.
ἡ δὲ που θυγείας ἐπὶ φρίνα θῆκε θυηλαῖς
ἀνταίη δαίμων τὰ δ' ἰοικότε σήματ' ἔγχε.
δίνδρια μὲν καρπὸν χίον ἄσπετον ἀμφὶ δὲ ποταμῶν
αὐτομάτη φύει γαῖα τριήνης ἀνθία πύης
θῆρε δ' εἰλυός τε κατὰ ἔυλόχε τε λιπίντες,
ὑρῆσιν σάινοντες ἐπὶ λυθόν.

*Tympana cum rhombis adsunt, placatur & olim
à Phrygiis mater Divinæ Rheæ, cum sibi facta
Præmissis fieri haud dubiè dicit obvia signis,
Arboribus fructus nascuntur: lumina floribus*

Sub

*Sub pedibus diua effundit mox Dadala tellus:
Iamque fera in syluis inquentes pignora, caudas
Motantes Diuam mulcent.*

Erat enim rhombus tota quædam parua, quam vertentes manuloris pondera ferri aut æris habentibus diuerberabant, vt scripsit Bacchylides: quod fieri consueuisse inquit, ne quod verbum aut vox molesta inter illa facta audiretur. ego autem illud fieri magis crediderim, quia terram ventis & imbribus vndiq; pulsari significarent. enimvero quare terra sit Rhea, & cur in curru vehi fingeretur, & cur turritam gestaret coronam, curue haberet Gallos sacerdotes ita patefecit Lucretius lib. 2.

*Hanc Veteres Gratium docti cecidere poeta
Sedibus in curru biugos agitare leones,
Ærui in spatio magnam pendere docentes
Tellurem, neq; posse in terra sistere terram.
Adiungere feræ: quod quamuis esset a proles,
Officij debet molliri vitæ parentum.
Muræq; caput summum cinxere corona,
Eximij munita locis quod sustinet Urbes.
Quo nunc insigni per magnas didit a terras
Horrificè fertur diuina matris imago.
Hanc varia gentes antiquo more sacrorum
Idæam vocitant matrem, Phrygiaiq; caternas
Dant comites, quia primum ex illis sinibus edunt
Per terrarum orbem fruges capisse creari.
Gallos attribunt, quia numen qui violant
Matris, & ingratis genitoribus inuenti sint,
Significare volunt indignos esse putandos
Vinam progensem quod in oras luminis edant.
Tympana tenta sonant palmis & cymbala circum
Concava, rancisondq; imitantur cornua cantu,
Et Phrygio stimulat numero cana tibia mentes,
Telæq; praportant violenti signa furoris,
Ingratos animos atq; impia pectora vulgi
Contertere metu qua possint numine Diua.*

Hæc Dea vxor Saturni credita est, quoniam mutationibus elementorum tempus adest necessario. Inde verò effectum est, vt marinorum omnium, & cælestium, ac terrestrium Deorum pater Saturnus, ac Rhea mater crediti sint, cum Dij ipsi vires

sunt elementorum, ut dictum fuit, quæ cum tempore agunt.
 Nam terram omnium corporum naturalium vinculum & fundamentum antiqui fuisse crediderunt, circa quam frequentiores fieret mutationes ad procreandum, atq; hæc non sine tempore patre. Hanc cum basin elementorum & vinculum esse animadvertent, postea accidit Deos ac Deonum vires cognosci, rerumq; singularum actiones ab hominibus coli: cum omnia ab vno Deo proficisci minime adhuc intelligerent. Ex hæc enim omnia pullulasse ita inquit lib. 1. Apollonius:

ἐκ τῆς τῆς ἀνιμῆς τῆς γῆς ἀπὸ τῆς νεφέης τῆς χερῶν
 πᾶσα πεπάρηται, νεφέων δ' ἕδος ἔλυματιο.

*Ex hac sunt venti, tellus, æther, aqua nata
 Ventosa, & casti flammantis a sidera mundi.*

At verò multo sapientior Orpheus hanc Protogoni, siue solius Dei summi filiam nominavit, cum omnia elementa, omnisq; mundi machina à Deo rerum omnium opificè profecta sit. Sed quid opus pluribus? Hanc ipsam Deam terram fuisse aperte declarant illa carmina Demetrii Byzantij, quæ sunt in 1. libro suorum poematum hoc pacto:

Ῥῆα θεῶν βασίλισσα, καὶ ἀπάντων γῆς ἰτέρα,
 ἀνθρῶπι καὶ κτηνῶν χαίρει, φιλέειρετι δ' αἶμα,
 κτηνῶν ἀρχὴ, πτωχῶν ἕδος ἀσφαλὲς αἰῶ·
 τῆς περὶ γ' ἰσχυρίως εἰλίεσται ἕρατος ὕψι.
 πάντροφι, παχυστότε, πανδιὰς, διατιθήνη·
 τίς περὶ μὲν θῆρας σκαίρει, καὶ ἄγρια πάντα
 θηρία περὶ τῆς ἰσται.

*Rhea Deum regina, virum prae dulcem alumna,
 Fructibus & gaudens, strepitum latissime damon,
 Fontibus alma parens, fluminibus aeternaque sedes,
 Quam circum assidue caelum convolvitur altum:
 Omnia fert, mulces pro ducit, & omnia nutrit.
 Te circum est semper rapidarum turba ferarum,
 Blanditurque sua placide mulcedine canda.*

Hanc eandem Deam fuisse aliquando Tellurem vocatam, vel illa argumento esse possunt, quæ ipsi Telluri tribuebantur, & instrumenta, & vires quæ omnia Telluri, Vestæ, ac Rhexæ conveniebant; quæ possumus facillè ex his carminibus Alexidis perdiscere:

ΑΠΤΥ

ζαπτερ ἰμῆ γαίη, φρυγίωσ' ἐρίπ' ἰρα λιόντων
 ἀδὲ μόνοις μύσας ἔκ ἀπάκτων ὄρον·
 σοὶ τὰδ' ἰθὺλος Ἀλέξει ἴπ' εἰς ῥήματα λύσσης
 ἀνδρῶ, χαλκοτύπῃ παυσίμινος μακίης.
 κύμβαλά τ' ἠέφθορα, βαρύφθογόν τ' ἀλαλιτὸν
 αὐλῶν, ἕτε μύχου λαζόν ἴκα μ' ἔκίρασε.
 τύμπανά τ' ἠχρήντα, καὶ κίματι φαιτιχρήντα
 φάσσορα, καὶ ξανθὰ, τὰς περὶ ἰσσοῦ κόμας.
 Ἰλαος ὦ δ' ἰασσεται· τὸν ἰν νότητι μακίητα,
 γηραλίον περὶ ἰρησ παῦσον ἀγριουώης.

*Alma parens Tellus, Phrygiorum & alumna leonum,
 Soli cultori vitæ adempta Dea,
 Instrumenta sua dicat ista furoris Alexis:
 Libera ab horrido hac ipsa furore dicat.
 Tymbala sunt, rancorâq; sono mox tibia: frontis
 Lunata vitulis cornua flexa & inde.
 Tympana sunt grauius pulsantia corda: cruenti
 Sunt enses: sunt, quas dedicat ille, coma.
 Sat fuit insanus iuuenis: miserere senecta,
 O Dea, fac cesset quasumus ipse furor.*

Finxerunt hanc in curru vehi, quia suapte natura terra in aere
 suspensa videtur, cum nulla te fulciatur, neque tamen in ali-
 quam partem magis declinet. Circa hanc feræ sunt, quia om-
 nia animalia ab illa producantur & nutriantur: quæ cum
 multas ciuitates habeat, merito corona turrata insignitur. In-
 strumentorum verò strepitus, vim significat ventorum, qui
 plurimum faciunt, & quasi lenones sunt ad omnia naturæ ne-
 gotia, cum sint frigoris & caloris non leues ministri, & tanquam
 pluuiarum ac serenitatis vehicula. trahitur à quatuor ferocissi-
 mis leonibus eius currus, qui nihil sanè sunt aliud, quàm ob O-
 riente & Septentrione, & his à latere regionibus venti. Hi di-
 cuntur illam vehere, quoniam vis generationis plurimum illis
 adiunatur. Cum verò omnia ex illa fluere, & in ortum deduci
 appareant, iure Rheia ἀπὸ τῆ ρῆν, siue à fluendo, dicta est. at
 nunc de Latona dicatur.

De Latona.

CAP. VI.

FVI T autem Latona Cœci ac Phœbes filia, uti testatur Apol-
 lodorus lib. 3. & Hesiod. ita in Theogonia: